

ความเห็นส่วนตน
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๕

วันที่ ๑๙ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
พรรคไทยรักธรรม ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสองหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุสมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบมาตรา ๓๐ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ มีความมุ่งหมายเพื่อรับรองเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองโดยกำหนดกรอบของกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองเป็นของประชาชนอย่างกว้างขวาง และมีการบริหารกิจการภายในของพรรคการเมือง

ที่เป็นไปตามหลักความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และพรรคการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินกิจกรรมได้โดยอิสระ ปราศจากการครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลหรือคณะบุคคลใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองตั้งแต่เริ่มแรก และกำหนดให้การบริหาร การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ของพรรคการเมือง สมาชิกต้องมีส่วนร่วมด้วย อันเป็นการป้องกันมิให้พรรคการเมืองเป็นธุรกิจการเมือง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาศัยความได้เปรียบทางการเงินมาเป็นผู้บงการพรรคแต่เพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียวได้

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๕ ได้กำหนดให้ข้อบังคับพรรคการเมืองอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้... (๑๕) รายได้ของพรรคการเมืองและอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมืองซึ่งต้องเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกเริ่มตั้งแต่ได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในข้อบังคับแล้ว โดยจะสิ้นสุดลงตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุดังต่อไปนี้... (๓) ไม่ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองเป็นเวลาสองปีติดต่อกัน และมาตรา ๓๐ ได้กำหนดห้ามมิให้พรรคการเมืองหรือผู้ใดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมเพื่อจูงใจให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดสมัครเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ เว้นแต่สิทธิหรือประโยชน์ซึ่งบุคคลจะพึงได้รับในฐานะที่เป็นสมาชิก โดยมาตรา ๓๐ มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการให้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเป็นผู้ที่ศรัทธาในพรรคการเมืองนั้นอย่างแท้จริง มิใช่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคเพียงเพราะมุ่งหวังในอามิสสินจ้าง เนื่องจากสมาชิกพรรคที่มุ่งหวังในอามิสสินจ้างย่อมจะไม่ใส่ใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง ส่วนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๓) มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกพรรครู้สึกว่าเป็นเจ้าของพรรค ส่งผลทำให้สมาชิกพรรคมีความใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรคการเมือง เพื่อให้ผลการดำเนินการของพรรคการเมืองคุ้มค่ากับที่ตนเองได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมือง ดังนั้น มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง (๑๕) ประกอบมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (๓) จึงมีหลักการที่สำคัญตรงกันว่าสมาชิกพรรคต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของพรรค มิเช่นนั้นย่อมจะเป็นช่องทางให้กลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาใช้อำนาจครอบงำพรรคการเมืองโดยไม่มีสมาชิกพรรคได้แย่งคัดค้าน ทำให้พรรคการเมืองสูญเสียความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ อันเป็นเหตุให้พรรคการเมืองไม่ส่งต่อเจตจำนงของประชาชน

ไปสู่การบริหารประเทศแต่กลับส่งต่อเจตจำนงของกลุ่มทุนหรือผู้มีอิทธิพลทางการเมืองไปสู่การบริหารประเทศแทน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏตามคำร้องและมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการประชุมครั้งที่ ๙๗/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ ว่า ผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมืองตามประกาศ นายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เดิมชื่อ “พรรคไทยรักธรรม” ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น “พรรคไทรักธรรม” ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องรับสมัครสมาชิกพรรคระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือน มกราคม ๒๕๖๒ โดยการเชิญชวนชาวบ้าน ตำบลป่ามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รวมกลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์ (ดอกไม้จันทน์) โดยกำหนดเงื่อนไขต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อน หากมีผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องครบ ๕๐๐ คนขึ้นไป จึงสามารถเปิดสาขาพรรคการเมืองได้ พรรคผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ลงทุนออกค่าใช้จ่ายโดยจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์ให้กับสมาชิกพรรคและส่งมายังสาขาพรรคที่จังหวัดพิจิตร เมื่อทำดอกไม้จันทน์เสร็จพรรคผู้ถูกร้องจะรับซื้อคืนในราคาดอกละ ๑ บาท และในการสมัครสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องผู้สมัครไม่ต้องเสียค่าสมัครสมาชิกหรือเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง พยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องรวมจำนวนสิบห้าคนต่างให้การสอดคล้องกันว่าผู้ประสงค์เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ต้องสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องก่อนโดยไม่ต้องเสียค่าสมัครหรือค่าบำรุงพรรคเนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องออกเงินค่าบำรุงพรรคให้ และหากไม่มีการแจ้งใจเรื่องการทำดอกไม้จันทน์จะไม่สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง โดยนายมนัส มีชวนา ให้การว่าได้รับคำสั่งจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องผ่านทางนางสุชาดา ขวัญสกุล ให้ดำเนินการหาสมาชิกพรรคเพื่อเปิดสาขาพรรคการเมืองในจังหวัดพิจิตรโดยใช้วิธีการดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๒ พรรคผู้ถูกร้องสามารถเปิดสาขาพรรคได้ที่จังหวัดพิจิตร

ข้อที่พรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องประกอบด้วยนายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค นางสายชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ นางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ จัดทำบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นสรุปได้ว่า นายพีระวิทย์ เรื่องลือตลภาค เป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง นางสายชล ไม้เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล ฉิมนาคพันธ์ เป็นคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ เป็นประธานที่ปรึกษาฝ่ายกฎหมายของพรรค พยานทั้งห้าให้การโดยสรุปว่า พรรคผู้ถูกร้องมีนโยบายฝึกอาชีพแก่ประชาชนที่สนใจโดยให้รวมกลุ่มเพื่อฝึกทำดอกไม้จันทน์และจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อผลิตและจัดจำหน่าย พยานทั้งห้ายืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องไม่ได้เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์

และไม่ได้รับซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มผู้ทำดอกไม้จันทน์ เว้นแต่ในช่วงที่พรรคผู้ถูกร้องต้องการทำกิจกรรมทางการเมือง พรรคผู้ถูกร้องจะซื้อดอกไม้จันทน์จากวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว การสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบังคับของพรรคผู้ถูกร้อง โดยผู้สมัครต้องชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองโดยเลือกได้ ๒ แบบ คือแบบรายปี จำนวน ๑๐๐ บาท หรือแบบตลอดชีพ จำนวน ๒,๐๐๐ บาท พยานทั้งห้าไม่เคยสำรองเงินและไม่เคยสั่งการให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดจ่ายเงินค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองให้ผู้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง พยานทั้งห้าไม่ได้จูงใจหรือสั่งการให้บุคคลใดจูงใจชาวบ้านตำบลปามะคาบอำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องโดยวิธีการชักชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์หรือเสนอว่าจะออกค่าธรรมเนียมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองแทนผู้สมัคร และพยานในสำนวนการไต่สวนของผู้ร้องเคยเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้อง แต่ไม่ได้รับเลือกตั้งและไม่ได้ตำแหน่งทางการเมืองจากพรรคผู้ถูกร้อง กลุ่มพยานของผู้ร้องทั้งหมดจึงมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูกร้องทั้งสิ้น

เห็นว่า แม้พรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องทั้งห้าโต้แย้งปฏิเสธข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง แต่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องเคยให้ถ้อยคำในสำนวนไต่สวนของผู้ร้องยอมรับว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ให้คำปรึกษากับพรรคผู้ถูกร้องถึงการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการส่งเสริมอาชีพลักษณะดังกล่าวว่าไม่สามารถทำได้ พรรคผู้ถูกร้องจึงยุติการดำเนินการดังกล่าวก่อนมีการเลือกตั้งและพรรคผู้ถูกร้องยังรับว่าเคยซื้อดอกไม้จันทน์จากกลุ่มสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมทางการเมืองด้วย ส่วนที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า พยานบุคคลในสำนวนไต่สวนของผู้ร้องเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับพรรคผู้ถูร้องมาก่อนนั้น เห็นว่า ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าพยานของผู้ร้องจะได้รับประโยชน์อันใดหากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบพรรคการเมือง ยิ่งไปกว่านั้นการให้ถ้อยคำของพยานผู้ร้องในลักษณะดังกล่าวอาจทำให้พยานต้องรับโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๙ อีกด้วย แต่พยานของพรรคผู้ถูกร้อง ได้แก่ นายพีระวิทย์ เรืองลีตลภาค นางสาวชล ไม่เจริญ นางนิตยา ยอดเจริญ และนางพัทธ์พิมล นิมนาคพันธ์ เป็นหรือเคยเป็นกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ในขณะที่พรรคผู้ถูกร้องกระทำความผิด ซึ่งอาจถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหากพรรคผู้ถูกร้องถูกยุบพรรคการเมือง และนายบุญถาวร ปัญญาสิทธิ์ เป็นบุคคลซึ่งมีตำแหน่งในพรรคผู้ถูกร้องอันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและมีส่วนได้เสียโดยตรง ชอบที่จะให้การเป็นประโยชน์กับพรรคผู้ถูกร้อง ข้อโต้แย้งของพรรคผู้ถูกร้องและพยานของพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอรับฟังหักล้างข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องได้

๒๗

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายมนัส มีชานา ได้รับคำสั่งจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องให้จูงใจชาวบ้าน ตำบลปามะคาบ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร ให้สมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง ด้วยการเชิญชวนให้เข้าร่วมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์โดยไม่ต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมือง และเสนอว่าจะซื้อวัสดุอุปกรณ์และรับซื้อคืนในราคาดอกละ ๑ บาท จนกระทั่งพรรคผู้ถูกร้องมีสมาชิกพรรคครบจำนวน ๕๐๐ คน และสามารถเปิดสาขาพรรคได้ที่จังหวัดพิจิตร พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องมอบหมายให้นายมนัส มีชานา ดำเนินกิจการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายจึงมีผลผูกพันพรรคผู้ถูกร้อง ซึ่งการหาสมาชิกพรรคด้วยวิธีการดังกล่าวไม่อาจส่งผลให้พรรคผู้ถูกร้องเป็นสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็งหรือเป็นองค์กรในระบอบประชาธิปไตยที่สามารถผลักดันแนวความคิดของประชาชนไปสู่การปฏิบัติได้ เพราะการสมัครเป็นสมาชิกพรรคเกิดจากการหลงเชื่อด้วยวิธีการจูงใจของพรรคผู้ถูกร้อง บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกพรรคไม่ได้ศรัทธาในพรรคการเมือง ไม่รู้สึกว่าเป็นเจ้าของพรรค และไม่ใส่ใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องอย่างแท้จริงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕ แต่สมัครเป็นสมาชิกพรรคเพราะมุ่งหวังที่จะได้เงินจากการทำดอกไม้จันทน์หรือประโยชน์อื่นใดที่พรรคผู้ถูกร้องให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เท่านั้น ไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของเสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญและตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ กรณีจึงมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓)

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจะถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสองหรือไม่ เพียงใด

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง บัญญัติในลักษณะเป็นบทบังคับว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคการเมืองกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น” เมื่อพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการอันเป็นเหตุให้สั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จึงชอบที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่ง

๒๗

ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว อยู่ระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุ ให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง

สำหรับกำหนดเวลาการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง นั้น ถึงแม้มาตรา ๙๒ วรรคสอง จะมีได้กำหนดเวลาไว้ว่ายาวนานเท่าใด แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะ ของการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐ ยังไม่ถึงขนาดที่จะทำให้สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องถูกระงับหรือขี้นา จากบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยสิ้นเชิงหรือความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคผู้ถูกร้องสูญหายไปทั้งหมด จึงเห็นสมควรกำหนดเวลาการเพิกถอนสิทธิสิบปีตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี

ประเด็นที่สาม ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ถูกยุบและถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่พรรค ผู้ถูกร้องถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบและ ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเหตุดังกล่าว ไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ทั้งนี้ ภายในกำหนด สิบปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ” มาตรานี้เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง และเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องแล้ว จึงต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องและถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือ มีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

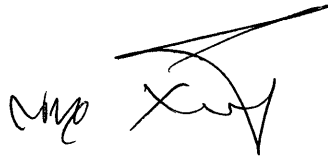
๒๓๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แม้จะเห็นว่าการยุบพรรคการเมืองจะไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา เพราะอาจกระทบต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์ให้มีการเสริมสร้างพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง และอาจกระทบต่อสมาชิกพรรคของผู้ถูกร้องอีกจำนวนมากที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองคล้ายคลึงกันและรวมตัวกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง แต่เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง จึงไม่อาจพิจารณาเป็นประการอื่นได้ เห็นสมควร

(๑) สั่งยุบพรรคไทยรักธรรม (ผู้ถูกร้อง) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๐

(๒) ให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๑ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการกระทำอันเป็นเหตุให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๒ วรรคสอง มีกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

(๓) ห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องไปจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีก ภายในกำหนดสิบปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๙๔ วรรคสอง

(นายณภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ